

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2012. gada 25. oktobrī*

Personu brīva pārvietošanās — EKL 39. pants — Dalībvalsts pilsonis, kurš meklē darbu citā dalībvalstī — Vienlīdzīga attieksme — Gaidīšanas pabalsts jauniešiem, kas meklē savu pirmo darbu — Piešķiršana, kas pakārtota nosacījumam par vismaz sešu gadu mācībām uzņemtajā valstī

Lietā C-367/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Cour de cassation* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 27. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 11. jūlijā, tiesvedībā

Déborah Prete

pret

Office national de l'emploi .

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], kas pilda ceturtās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši Ž. K. Bonišo [*J. C. Bonichot*], K. Toadere [*C. Toader*], A. Prehala [*A. Prechal*] (referente) un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*].

ģenerālvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procedūru,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *D. Prete* vārdā — *J. Oosterbosch*, *avocate*,

— Beļģijas valdības vārdā — *L. Van den Broeck* un *M. Jacobs*, pārstāves, kurām palīdz *P. A. Foriers*, *avocat*,

— Čehijas Republikas valdības vārdā — *M. Smolek* un *D. Hadroušek*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā — *V. Kreuschitz* un *G. Rozet*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2012. gada 19. jūlija tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda — franču.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt EKL 12., 17., 18. un 39. pantu.
- 2 Šis jautājums tiek uzdots strīdā starp *D. Prete* un *Office national de l'emploi* [Beļģijas Valsts nodarbinātības biroju] (turpmāk tekstā – “*ONEM*”) par tā lēmumu, ar kuru *D. Prete* tika atteikts piešķirt Beļģijas tiesību aktos paredzēto gaidīšanas pabalstu.

Beļģijas valsts tiesiskais regulējums

- 3 Beļģijas tiesiskajā regulējumā ir paredzēts piešķirt jauniešiem, kuri ir pabeiguši mācības un kuri meklē savu pirmo darbu, pabalstus, kas ir paredzēti to pārejai no izglītības ieguves uz darba tirgu un kurus apzīmē ar vārdiem “gaidīšanas pabalsts”.
- 4 Karaļa 1991. gada 25. novembra Lēmuma par bezdarba tiesisko regulējumu (1991. gada 31. decembra *Moniteur belge*, 29888. lpp.), kas grozīts ar Karaļa 2003. gada 11. februāra lēmumu (1996. gada 19. februāra *Moniteur belge*, 8026. lpp.; turpmāk tekstā – “Karaļa lēmums”), 36. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

“Lai iegūtu tiesības uz gaidīšanas pabalstu, gados jaunam darbiniekam jāatbilst šādiem kritērijiem:

[..]

- 2° a) ir ieguvis pilna laika vispārējo vidējo izglītību vai pabeidzis trešo gadu pilna laika trīs gadu vidējās tehniskās, mākslas vai profesionālās izglītības mācību iestādē, ko vada, atzīst vai subsidē viena no kopienām;

- b) vai viņš ir no komūnas kompetentas iestādes saņēmis diplomu vai atestātu, kas atbilst a) apakšpunktā minētajai izglītībai;

- [..]h) jābūt iegūtai izglītībai vai pabeigtām mācībām citā Eiropas Ekonomikas Zonas dalībvalstī, ja vienlaicīgi ir izpildīti šādi priekšnosacījumi:

— jaunietis uzrāda dokumentus, kas apliecina, ka izglītība vai mācības atbilst tādām pašām līmenim kā iepriekšējos apakšpunktos minētie un ir līdzvērtīgas tiem,

— pabalsta pieprasīšanas brīdī jaunietis ir migrējoša darba ņēmēja [EKL 39. panta] nozīmē, kas dzīvo Beļģijā, apgādībā esošs bērns.

- [..]j) vai arī ir ieguvis vienas no kopienām izdotu izglītību apliecinošu dokumentu, ar kuru atzīst par līdzvērtīgu b) apakšpunktā minēto atestātu, vai izglītību apliecinošu dokumentu, kas ļauj turpināt mācības augstākā mācību iestādē; šis apakšpunkts ir piemērojams tikai gadījumā, ja [pretendents] iepriekš vismaz sešus gadus ir mācījies kopienas vadītā, atzītā vai subsidētā izglītības iestādē.

[..]”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 5 Pēc pilsonības būdama francūziete, *D. Prete* ir ieguvusi vidējo izglītību Francijā, kur viņa 2000. gada jūlijā ieguva sekretāres profesionālo vidējo izglītību (*baccalauréat professionnel*). 2001. gada jūnijā viņa apprecējās ar Beļģijas pilsoni un apmetās uz dzīvi kopā ar viņu Turnē [*Tournai*] (Beļģija).
- 6 2002. gada 1. februārī *D. Prete* reģistrējās kā darba meklētāja *ONEM*. 2003. gada 1. jūnijā viņa tam iesniedza lūgumu piešķirt gaidīšanas pabalstu.
- 7 Ar 2003. gada 11. septembra lēmumu *ONEM* noraidīja šo lūgumu, pamatojoties uz to, ka *D. Prete* pirms vidējās izglītības diploma iegūšanas nav ieguvusi vismaz sešu gadu ilgu izglītību izglītības iestādē Beļģijā, kā tas ir prasīts Karaļa lēmuma 36. panta 1. punkta pirmās daļas 2. apakšpunkta j) daļā.
- 8 *D. Prete* celto prasību par šo lēmumu pieņēma izskatīšanai *Tribunal du travail de Tournai* [Turnē Darba tiesa], kura ar 2008. gada 19. decembra spriedumu atzina, ka ieinteresētajai personai ir tiesības uz gaidīšanas pabalstu.
- 9 Pēc *ONEM* apelācijas sūdzības *Cour du travail de Mons* [Monsas Darba tiesa] ar 2010. gada 25. februāra spriedumu grozīja šo spriedumu. Šī tiesa nosprieda, ka *D. Prete* nav tiesību uz gaidīšanas pabalstu, tostarp precizējot, ka ieinteresētā persona nevar gūt šādas tiesības ne no EKL 39. panta, ne no EKL 18. panta.
- 10 Savas kasācijas sūdzības pamatojumam, ko viņa iesniedza par šo spriedumu *Cour de cassation*, *D. Prete* it īpaši norādīja, ka ar to netiek ievērotas tiesības, ko Eiropas Savienības pilsoņiem piešķir EKL 12., 17., kā arī 18. pants un, ja nepieciešams, EKL 39. pants.
- 11 *Cour de cassation* norāda, ka tajā pārsūdzētais spriedums nosaka, ka Karaļa lēmuma 36. panta 1. punkta pirmās daļas 2. apakšpunkta j) daļā noteiktais nosacījums tika tajā ieviests ar mērķi nodrošināt reālu saikni starp gaidīšanas pabalsta pieprasītāju un attiecīgo ģeogrāfisko darba tirgu. Tā norāda turklāt, ka šāda mērķa leģitimitāti Tiesa ir atzinusi tostarp savā 2002. gada 11. jūlija spriedumā lietā C-224/98 *D'Hoop* (*Recueil*, I-6191. lpp.).
- 12 Savā kasācijas sūdzībā *D. Prete* tomēr norāda, ka, ņemot vērā tā vispārīgo un izslēdzošo raksturu, šis nosacījums pārsniedz to, kas ir nepieciešams attiecībā pret šo mērķi, kādēļ lietas apstākļos *Cour du travail de Mons* tas bija jānoraida. Šī tiesa, kurai piekrit pārbaudīt, vai *D. Prete* reģistrēšanās nodarbinātības dienestā kā darba meklētājai, kā arī viņas iekārtošanās uz dzīvi Beļģijā pēc laulībām ar Beļģijas pilsoni bija tādi fakti, kas pierādītu meklēto piederību Beļģijas darba tirgum, esot kļūdaini secinājusi, ka tā nav, un atteica *D. Prete* piešķirt gaidīšanas pabalstu. Pēdējās minētās izslēgšanai no šī pabalsta saņemšanas neesot saistības ar rūpēm novērst pārcelšanos, kas tiek veikta tikai, lai saņemtu šādu pabalstu, un netiek ņemta vērā gan ieinteresētās personas tiesību uz ģimenes dzīvi ievērošana, kā arī Kopienų principa, kas prasa visām dalībvalstīm gādāt, ka tās nodrošina optimālus apstākļus Kopienų darba ņēmēja ģimenes integrācijai, ievērošana.
- 13 Šajā kontekstā *Cour de cassation* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [EKL] 12., 17., 18. un attiecīgā gadījumā 39. pantam ir pretrunā tāda valsts tiesību norma kā [Karaļa lēmuma] 36. panta 1. punkta pirmās daļas 2. apakšpunkta j) daļa, kurā gaidīšanas pabalsta saņemšana jaunietei, kas ir [...] Savienības pilsone, kas nav darba ņēmēja [EKL] 39. panta izpratnē, ir ieguvusi vidējo izglītību [...] Savienībā, taču ne mācību iestādē, kuru vada, subsidē vai atzīst kāda no Beļģijas [Karalistes] kopienām, un kas ir saņēmusi vai nu vienas no šīm kopienām izsniegtu dokumentu, ar ko vienas no šīm Kopienām kompetentā komisija atzīst minēto izglītību par līdzvērtīgu atestātam par izglītību, ko iegūst kādā no minētajām Beļģijas mācību iestādēm, vai arī

izglītības dokumentu, kas ļauj turpināt mācības augstākajā mācību iestādē, ar nosacījumu, ka šī jaunieta iepriekš ir ieguvusi sešu gadu ilgu izglītību kādā no mācību iestādēm, ko vada, atzīst vai subsidē kāda no Beļģijas [Karalistes] kopienām, ja šāds nosacījums ir izslēdzošs un absolūts?

- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai apstākļi, kuri pirmajā jautājumā aprakstīti attiecībā uz jaunieta, kas nav ieguvusi sešu gadu ilgu izglītību kādā no Beļģijas mācību iestādēm, dzīvo Beļģijā ar savu laulāto, kas ir Beļģijas pilsonis, un ir reģistrējies kā darba meklētāja Beļģijas Nodarbinātības dienestā, ir apstākļi, kuri ir jāņem vērā, lai noteiktu šīs jaunieta saikni ar Beļģijas darba tirgu atbilstoši [EKL] 12., 17., 18. un attiecīgā gadījumā 39. pantam? Cik lielā mērā ir jāņem vērā uzturēšanās un laulības ilgums un laiks, kas pagājis, kopš šāda persona ir reģistrējies kā darba meklētājs?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 14 Ar diviem prejudiciālajiem jautājumiem, kuri ir jāaplūko kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai EKL 12., 17., 18. un attiecīgā gadījumā 39. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu normu, par kādu ir pamata tiesvedība un kas pakārto tiesības uz gaidīšanas pabalstu jauniešiem, kuri meklē savu pirmo darbu, saņemšanu nosacījumam, ka ieinteresētā persona ir ieguvusi vismaz sešu gadu ilgu izglītību izglītības iestādē uzņemtajā dalībvalstī, ņemot vērā šāda nosacījuma izslēdzošo raksturu, jo tas liek šķēršļus jebkurai iespējai piešķirt šo pabalstu jaunai sievietei, citas dalībvalsts pilsoni, kura, lai gan nav ieguvusi izglītību šādā iestādē, ir precējies ar uzņemšās dalībvalsts pilsoni, dzīvo kopā ar viņu šajā valstī un ir reģistrējies kā darba meklētāja šīs valsts nodarbinātības dienestā. Šajā ziņā šī tiesa vēlas noskaidrot, vai tādējādi šo situāciju raksturojošie apstākļi ir jāņem vērā, lai pārliecinātos, vai pastāv reāla saikne starp ieinteresēto personu un uzņemšās dalībvalsts darba tirgu.

Ievada apsvērumi

- 15 Vispirms ir jānorāda, ka pamatlieta ir par 2003. gada 11. septembra lēmumu, ar kuru tika noraidīts *D. Prete* lūgums saņemt gaidīšanas pabalstu, sākot no 2003. gada 1. jūnija.
- 16 No tā izriet, ka Līgumu normas, uz kurām būtu jāatsaucas šajā gadījumā, ir EK līguma normas, redakcijā, kas izriet no Nicas līguma.
- 17 Ir arī jānorāda, ka savos jautājumos iesniedzējtiesa skar EKL 12., 17. un 18. pantu un, ciktāl nepieciešams, EKL 39. pantu.
- 18 Šajā ziņā uzreiz ir jāatgādina, ka pastāvīgā judikatūra ir tāda, ka EKL 12. pantu, kas paredz vispārēju principu par jebkādas diskriminācijas aizliegumu pilsonības dēļ, ir paredzēts piemērot autonomi tikai situācijās, kuras reglamentē Savienības tiesības un attiecībā uz kurām Līgumā nav paredzēti īpaši noteikumi par nediskrimināciju (it īpaši skat. 1989. gada 30. maija spriedumu lietā 305/87 Komisija/Grieķija, *Recueil*, 1461. lpp., 13. punkts; 1998. gada 12. maija spriedumu lietā C-336/96 *Gilly*, *Recueil*, I-2793. lpp., 37. punkts; 2002. gada 26. novembra spriedumu lietā C-100/01 *Oteiza Olazabal*, *Recueil*, I-10981. lpp., 25. punkts, kā arī 2011. gada 15. septembra spriedumu lietā C-240/10 *Schulz-Delzers* un *Schulz*, Krājums, I-8531. lpp., 29. punkts).
- 19 Nediskriminācijas princips tika ieviests darba ņēmēju brīvas pārvietošanās jomā ar EKL 39. pantu, kā arī ar atvasināto tiesību aktiem un, konkrētāk, Padomes 1968. gada 15. oktobra Regulu (EEK) Nr. 1612/68 par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Kopienā (OV L 257, 2. lpp.) (it īpaši skat. iepriekš minētos spriedumus lietā Komisija/Grieķija, 12. punkts; lietā *Gilly*, 38. punkts; 2004. gada 23. marta spriedumu lietā C-138/02 *Collins*, *Recueil*, I-2703. lpp., 55. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Schulz-Delzers* un *Schulz*, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 20 Attiecībā uz EKL 18. pantu, kas vispārējā veidā paredz katram Savienības pilsonim tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, arī tā ir pastāvīgā judikatūra, ka īpašs izteikums atrodams EKL 39. pantā saistībā ar darba ņēmēju brīvu pārvietošanos (it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Oteiza Olazabal*, 26. punkts; 2007. gada 11. septembra spriedumu lietā C-287/05 *Hendrix*, Krājums, I-6909. lpp., 61. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Schulz-Delzers* un *Schulz*, 30. punkts).

Par EKL 39. panta piemērojamību

- 21 EKL 39. panta 2. punktā ir paredzēts, ka darba ņēmēju pārvietošanās brīvība nozīmē to, ka likvidē jebkādu dalībvalstu darba ņēmēju diskrimināciju pilsonības dēļ attiecībā uz nodarbinātību, darba samaksu un citiem darba un nodarbinātības nosacījumiem.
- 22 EKL 39. panta 3. punkts it īpaši dalībvalstu pilsoņiem piešķir tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties citu dalībvalstu teritorijā, lai meklētu darbu tajā. Tā EKL 39. pants ir attiecināms uz dalībvalsts pilsoņiem, kuri meklē darbu citā dalībvalstī, un tādējādi viņi bauda šī panta 2. punktā noteiktās tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi (it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Collins*, 56. un 57. punkts).
- 23 Šajā ziņā no Tiesas judikatūras izriet, ka, lai noteiktu vienlīdzīgas attieksmes tiesību piemērojamību darbu meklējošu personu gadījumā, šis princips ir jāinterpretē, ņemot vērā citus Savienības tiesību noteikumus, it īpaši EKL 12. pantu (iepriekš minētais spriedums lietā *Collins*, 60. punkts).
- 24 Savienības pilsonis, kurš likumīgi uzturas uzņēmēšās dalībvalsts teritorijā, var pamatoties uz EKL 12. pantu visos gadījumos, kuros *ratione materiae* ir piemērojamas Savienības tiesības. Savienības pilsoņa statuss ir dalībvalstu pilsoņu pamatstatuss, kas ļauj tiem, kuri atrodas vienā un tajā pašā situācijā, neatkarīgi no viņu pilsonības un neskarot izņēmumus, kas šajā ziņā ir skaidri paredzēti, saņemt vienādu tiesisku attieksmi (it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Collins*, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 25 Tā Tiesa ir precizējusi šajā ziņā, ka, ņemot vērā Savienības pilsonības ieviešanu un tiesību uz vienlīdzīgu attieksmi, kas ir Savienības pilsoņiem, interpretāciju, no EKL 39. panta 2. punkta, kas ir EKL 12. pantā garantētā vienlīdzīgas attieksmes pamatprincipa izpausme, piemērošanas jomas vairs nevar izslēgt finansiālu pabalstu, kas ir domāts, lai atvieglotu piekļuvi nodarbinātībai citas dalībvalsts darba tirgū (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Collins*, 63. punkts, un 2005. gada 15. septembra spriedumu lietā C-258/04 *Ioannidis*, Krājums, I-8275. lpp., 22. punkts).
- 26 Nav šaubu, ka pamata lietā izskatāmajā valsts tiesiskajā regulējumā paredzētais gaidīšanas pabalsts ir sociālais pabalsts, kura mērķis ir atvieglot jauniešiem pāreju no izglītības ieguves uz darba tirgu (it īpaši skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *D'Hoop*, 38. punkts, un lietā *Ioannidis*, 23. punkts).
- 27 Tāpat nav strīda par to, ka laikā, kad tika iesniegts lūgums piešķirt minēto pabalstu, *D. Prete* bija dalībvalsts pilsone, kas, pabeigusi mācības, meklēja darbu citā dalībvalstī.
- 28 Šādos apstākļos ieinteresētā persona ir tiesīga atsaukties uz EKL 39. pantu, lai pamatotu, ka viņu nevar diskriminēt pilsonības dēļ jautājumā par gaidīšanas pabalsta piešķiršanu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Ioannidis*, 25. punkts).

Par atšķirīgas attieksmes esamību

- 29 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai EKL 39. pantā noteiktais vienlīdzīgas attieksmes princips aizliedz ne vien atklātu diskrimināciju pilsonības dēļ, bet arī jebkādu slēptu diskrimināciju, kas, piemērojot citus atšķirības kritērijus, faktiski rada to pašu rezultātu (it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Ioannidis*, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 30 Tiesiskais regulējums, par kuru ir pamatlieta, ievieš atšķirīgu attieksmi atkarībā no tā, vai jaunieši, kuri meklē pirmo darbu, var vai nevar pamatot, ka vismaz sešus gadus ir ieguvuši vidējo izglītību Beļģijas izglītības iestādē.
- 31 Nosacījums saistībā ar nepieciešamību būt ieguvušam izglītību uzņemotās dalībvalsts izglītības iestādē pēc savas dabas var būt vieglāk izpildāms valsts pilsoņiem un tādējādi var radīt nelabvēlīgu situāciju galvenokārt citu dalībvalstu pilsoņiem (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Ioannidis*, 28. punkts).

Par atšķirīgas attieksmes pamatojumu

- 32 Tā no Tiesas judikatūras izriet, ka šāda atšķirīga attieksme ir attaisnojama tikai tad, ja tā ir pamatota ar objektīviem apsvērumiem, kas nav saistīti ar attiecīgo personu pilsonību, un ja šie apsvērumi ir samērīgi ar valsts tiesību leģitīmo mērķi (it īpaši skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *D'Hoop*, 36. punkts; lietā *Collins*, 66. punkts, kā arī lietā *Ioannidis*, 29. punkts).
- 33 Šajā ziņā un kas attiecas uz tādu pabalstu, par kādu ir pamatlieta, kura mērķis ir atvieglot jauniešiem pāreju no izglītības ieguves uz darba tirgu, Tiesa ir atzinusi, ka valsts likumdevēja intereses nodrošināt reālas saiknes esamību starp personu, kas lūdz piešķirt minēto pabalstu, un attiecīgo ģeogrāfisko darba tirgu ir leģitīmas (it īpaši skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *D'Hoop*, 38. punkts; lietā *Collins*, 67. un 69. punkts, kā arī lietā *Ioannidis*, 30. punkts).
- 34 Kas attiecas uz samērīguma prasību, ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka tāda prasība par vidējās izglītības diploma iegūšanas vietu, kāda ir Karaļa lēmuma 36. panta 1. punkta pirmās daļas 2. apakšpunkta a) daļā, ir pārlietu vispārīga un izslēdzoša, nepamatoti pārvērtējot faktu, kas nebūt ne katrā ziņā liecina par faktiskas un efektīvas saiknes ciešumu starp personu, kas iesniedz lūgumu piešķirt gaidīšanas pabalstu, un ģeogrāfisko darba tirgu, izslēdzot jebkuru citu norādošu faktu. No tā Tiesa secināja, ka šis nosacījums tādējādi pārsniedz izvirzītā mērķa sasniegšanai vajadzīgo (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *D'Hoop*, 39. punkts, un lietā *Ioannidis*, 31. punkts).
- 35 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka apstrīdētais nosacījums, kas ir alternatīva diploma saņemšanas vietai un kas ietver prasību par vismaz sešu gadu mācībām kādā no Beļģijas kopienu organizētām, subsidētām un atzītām mācību iestādēm, tika ieviests Karaļa dekrēta 36. panta 1. punkta pirmās daļas 2. apakšpunkta j) daļā ar mērķi atrisināt šo situāciju.
- 36 Tiesā iesniegtajos apsvērumos Beļģijas valdība apstiprina, ka apstrīdētā nosacījuma mērķis ir nodrošināt reālas saiknes esamību starp šī atbalsta pieprasītāju un Beļģijas tirgu un apgalvo, ka šāds nosacījums atbilst no samērīguma principa izrietošajām prasībām, it īpaši norādot šajā ziņā, ka ar to prasītie mācību gadi nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai.
- 37 Šajā gadījumā tomēr nešķiet nepieciešams Tiesai lemt par jautājumu, vai šis nosacījums attiecīgā gadījumā pārkāpj samērīguma principu sakarā ar prasīto studiju ilgumu.

- 38 Kā izriet no pamatlietas apstākļiem, *D. Prete* nevienu gadu nav mācījusies Beļģijā, tādēļ viņai tiktu atteikts saņemt gaidīšanas pabalstu, ja apstrīdētais nosacījums prasītu, ka ieinteresētā persona var pamatot Beļģijas izglītības iestādē veiktās mācības mazāk nekā sešu gadu garumā, lai cik neilgi tas būtu.
- 39 Tādējādi pietiek ar to, ka Tiesa pārbauda jautājumu, vai iespējamais secinājums par tiesiskā regulējuma, par ko ir pamatliesa, nesaderīgumu ar EKL 39. pantu var izrietēt no apstākļa, ka, paredzot nosacījumu attiecībā uz nepieciešamību par mācībām Beļģijas [mācību] iestādē, šī tiesiskā regulējuma rezultātā tiek izslēgts, ka tiek ņemti vērā apstākļi, kuri, lai gan nav saistīti ar vietu, kurā mācības ir veiktas, tomēr tikpat labi raksturo reālas saiknes esamību starp ieinteresēto personu un attiecīgo ģeogrāfisko darba tirgu.
- 40 Kas attiecas šajā ziņā uz pamatlietas konkrētajiem apstākļiem, ir jāatgādina, ka tie attiecas uz dalībvalsts pilsoni, kura apmēram divus gadus dzīvo uzņemošajā dalībvalstī pēc laulībām ar šīs pēdējās minētās dalībvalsts pilsoni un kura 16 mēnešus ir reģistrēta kā darba meklētāja šīs pašas dalībvalsts nodarbinātības dienestā, veicot, kā izriet no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, aktīvas darbības ar mērķi atrast darbu [šajā dalībvalstī].
- 41 Beļģijas valdība norāda šajā ziņā, ka laulības ar uzņemošās dalībvalsts pilsoni un sekojoša dzīvesvietas pārcelšana uz šo dalībvalsti ir privātās dzīves notikumi, kam nav saistības ar tās darba tirgu. Reģistrēšanās par darba meklētāju esot vienkārša, viegli izpildāma administratīva formalitāte. Šādi apstākļi tādējādi nenozīmē, ka attiecībā, konkrētāk, uz personu, kura kā *D. Prete* apmetas dalībvalsts, kurā tā ir mācījusies un kuras darba tirgū tā būtu dabiskāk gatava iekļūt, pierobežas reģionā, ieinteresētā persona var vērsties tikai pie uzņemošās dalībvalsts darba tirgus.
- 42 Atbilstoši LESD 267. pantā paredzētajai kompetenču sadalei principā iesniedzējtiesai ir jā rūpējas par samērīguma principa ievērošanu (it īpaši skat. 2002. gada 19. marta spriedumu lietā *C-476/99 Lommers, Recueil*, I-2891. lpp., 40. punkts). Tādējādi iesniedzējtiesām šajā kontekstā ir jākonstatē, vai lietai raksturīgie apstākļi apliecina reālas saiknes esamību ar attiecīgo darba tirgu (šajā ziņā skat. 2009. gada 4. jūnija spriedumu apvienotajās lietās *C-22/08 un C-23/08 Vatsouras un Koupatantze*, Krājums, I-4585. lpp., 41. punkts).
- 43 Tomēr no Tiesas judikatūras arī izriet, ka tā ir kompetenta sniegt iesniedzējtiesai visus no Savienības tiesībām izrietošos interpretācijas elementus, kas varētu ļaut tai novērtēt valsts pasākuma saderīgumu ar šīm tiesībām tai iesniegtās lietas izspiešanai. Šajā gadījumā iesniedzējtiesa turklāt ir formulējusi precīzus jautājumus, uz kuriem Tiesai ir jāsniedz atbilde (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Lommers*, 40. punkts).
- 44 Šajā kontekstā ir jākonstatē, ka, neskarot noteiktus faktu vērtējumus, kuri, kā ir atgādināts, ir valsts tiesu kompetencē, tādi apstākļi, kādi ir aprakstīti šī sprieduma 40. punktā, šķiet, kā to arī savu secinājumu 48. un 49. punktā norāda ģenerālvokāts, ir tāda rakstura, kas ļauj konstatēt reālas saiknes esamību ar uzņemošās dalībvalsts darba tirgu pat tad, ja ieinteresētā persona nav mācījusies uzņemošās dalībvalsts izglītības iestādē.
- 45 Šajā ziņā uzreiz ir jānoraida Beļģijas valdības argumentācija, ka tāda persona kā *D. Prete* tādēļ, ka tā dzīvo dalībvalsts, kurā tā ir mācījusies, pierobežā, daudz dabiskāk būtu orientēta piekļūt tās dalībvalsts darba tirgum, ar kuru tai ir saikne. Pirmkārt, ir jānorāda, ka zināšanas, ko students iegūst studiju laikā, parasti nav paredzētas vienam ģeogrāfiskam darba tirgum (šajā ziņā skat. 2005. gada 15. marta spriedumu lietā *C-209/03 Bidar*, Krājums, I-2119. lpp., 58. punkts). Otrkārt, ir jākonstatē, ka Beļģijas valdības šādi norādītie apstākļi, lai attaisnotu saiknes iespējamo esamību starp ieinteresēto personu un Francijas darba tirgu, katrā ziņā nav tādi, kas kavētu izveidot šādu saikni ar Beļģijas darba tirgu tādos apstākļos, kādi ir pamatlietā.

- 46 Turklāt ir jāatgādina, ka no Tiesas judikatūras izriet, ka šādas reālas saiknes ar dalībvalsts darba tirgus pastāvēšanu var pārbaudīt, konstatējot, ka attiecīgā persona saprātīgu laikposmu ir faktiski un patiesi meklējusi darbu attiecīgajā dalībvalstī (iepriekš minētie spriedumi lietā *Collins*, 70. punkts, kā arī apvienotajās lietās *Vatsouras* un *Koupatantze*, 39. punkts).
- 47 Tiesa ir arī atzinusi, ka nosacījums par dzīvesvietu būtībā ir piemērots šādas reālas saiknes ar uzņemošās dalībvalsts darba tirgu nodrošināšanai, turklāt precizējot, ka, ja tiek prasīts dzīvošanas laikposms, lai tiktu apmierināts šis saistības nosacījums, tas nedrīkst pārsniegt to, kas ir nepieciešams, lai valsts iestādes varētu pārliecināties, ka ieinteresētā persona patiesi meklē darbu uzņemošās dalībvalsts darba tirgū (iepriekš minētais spriedums lietā *Collins*, 72. punkts).
- 48 Visbeidzot nebūtu ignorējams apstāklis, ka prasītāja pamatlietā, izmantojot pārvietošanās brīvību, kuru EKL 18. pants garantē Savienības pilsoņiem, pārceļas uz uzņemošo dalībvalsti, lai tajā iekārtotu savu laulības dzīvesvietu pēc laulībām ar šīs valsts pilsoni, lai novērtētu, vai *D. Prete* ir reāla saikne ar šīs dalībvalsts darba tirgu.
- 49 Šajā kontekstā ir jāatgādina, pirmkārt, kā jau tas ir ticis uzsvērts šī sprieduma 25. punktā, ka, ņemot vērā Savienības pilsonības ieviešanu un tiesību uz vienlīdzīgu attieksmi, kas ir Savienības pilsoņiem, interpretāciju judikatūrā, Tiesa uzskatīja, ka no EKL 39. panta 2. punkta piemērošanas jomas vairs nevar izslēgt finansiālu pabalstu, kas ir domāts, lai atvieglotu piekļuvi nodarbinātībai dalībvalsts darba tirgū.
- 50 Otrkārt, no gaidīšanas pabalstu pieprasītājas ģimenes konteksta izrietošie elementi arī var palīdzēt konstatēt reālas saiknes esamību starp pieprasītāju un uzņemošo dalībvalsti (šajā ziņā skat. 2011. gada 21. jūlija spriedumu lietā C-503/09 *Stewart*, Krājums, I-6497. lpp., 100. punkts). Šajā ziņā ciešu saišu, it īpaši personiska rakstura, kas izveidotas ar uzņemošo dalībvalsti, kurā ieinteresētā persona pēc laulībām ar šīs valsts pilsoni ir apmetusies un šobrīd uzturas pastāvīgi, esamība veicina ilgstošas saiknes parādīšanos starp ieinteresēto personu un tās jauno apmešanās dalībvalsti, tajā skaitā tās darba tirgu (šajā ziņā skat. 1988. gada 22. septembra spriedumu lietā 236/87 *Bergemann*, *Recueil*, 5125. lpp., 20.–22. punkts).
- 51 No iepriekš minētā izriet, ka tādējādi pamatlietu raksturojošie apstākļi sniedz konkrētu ilustrāciju tam, ka tāds nosacījums kā Karaļa lēmuma 36. panta 1. punkta pirmās daļas 2. apakšpunkta j) daļā noteiktais pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu iecerēto mērķi, ciktāl tas liedz ņemt vērā citus elementus, kas potenciāli parāda gaidīšanas pabalstu pieprasītāja reālās saiknes ar attiecīgo ģeogrāfisko darba tirgū pakāpi.
- 52 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka EKL 39. pants nepieļauj tādu valsts tiesību normu, par kādu ir pamatlieta, kura pakārto tiesības uz gaidīšanas pabalstu, ko saņem jaunieši, kuri meklē pirmo darbu, nosacījumam, ka ieinteresētā persona ir vismaz sešus gadus mācījusies uzņemošās dalībvalsts mācību iestādē, ciktāl šis nosacījums liedz ņemt vērā citus atbilstošos raksturīgos elementus, lai konstatētu reālas saiknes esamību starp pabalstu pieprasītāju un attiecīgo ģeogrāfisko darba tirgu, un tādēļ pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu ar šo normu iecerēto mērķi un pierādītu šādas saiknes esamību.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 53 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

EKL 39. pants nepieļauj tādu valsts tiesību normu, par kādu ir pamatlieta, kura pakārto tiesības uz gaidīšanas pabalstu, ko saņem jaunieši, kuri meklē pirmo darbu, nosacījumam, ka ieinteresētā persona ir vismaz sešus gadus mācījusies uzņēmošās dalībvalsts mācību iestādē, ciktāl šis nosacījums liedz ņemt vērā citus atbilstošos raksturīgos elementus, lai konstatētu reālas saiknes esamību starp pabalstu pieprasītāju un attiecīgo ģeogrāfisko darba tirgu, un tādēļ pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu ar šo normu iecerēto mērķi un nodrošinātu šādas saiknes esamību.

[Paraksti]